

Visitatie lidscholen Nederlandse Dalton Vereniging

Visitatieverslag

Zie handleiding visitatie lidscholen
(Gebaseerd op Toetsingskader Erkenning Daltoninstellingen)

Naam school	Gertrudisschool
Adres	Amaliadwarsstraat 2
Postcode en plaats	3522 AR Utrecht
E-mailadres school	info.gertrudis@ksu-utrecht.nl
Directeur	Ralf Tienhooven
Adjunct-directeur	n.v.t.
Daltoncoördinator	Fransien Meijer
Aantal groepen (PO)/klassen (VO)	21
Aantal leerlingen	530
Populatie (PO)/ schoolsoort (VO)	Weinig doelgroepelers
Aantal leraren	37
In bezit van Daltoncertificaat	34
Bezig met Daltoncursus	2
Nevenvestigingen	Ja
Stand van zaken inspectie	basisarrangement
Visitatieteam	
Voorzitter	mevr. I.J. Monnee-Schregardus
Lid 1.	mevr. A. van Efferen
Lid 2.	mevr. J. v.d. Linden
Lid 3.	mevr. K. van Wolferen
Datum visitatie	20 maart 2017
Soort visitatie	1 ^e licentieverzoek
(besluit vorige visitatie)	2 ^e licentieverzoek
	X licentieverlenging
	versnelde visitatie licentieverlenging
	Visitatie na bezwaarprocedure

0. Realisering aanbevelingen vorige visitatie

niet van toepassing bij 1^e licentieaanvraag

aanbeveling 1. 1.

Zet de volgende periode in om te komen van leerkracht gestuurd naar gedeelde sturing te gaan. Laat de leerling deel uit maken van zijn leerproces m.b.v. de taak en werk toe naar zelfstandig leren.

evaluatie school

We hebben een start gemaakt om het zelfstandig werken uit te breiden:

Zelfstandig werken

We werken school breed met de smiley's van uitgetelde aandacht. Hierdoor willen wij leerlingen leren om zelf naar oplossingen te zoeken, andere taakjes te gaan doen en om de klasgenoten om hulp te vragen. Bij de kleuters zit Raai op de stoel van juf en vanaf groep 3 geven wij op het digibord d.m.v. de zandloper en eventueel het stoplicht aan hoelang de leerlingen stil en alleen moeten werken, mogen overleggen en wanneer de leerkracht helpt. Dit is een opstap naar de midden en bovenbouw toe. Wij vinden het belangrijk dat de leerling zelf kan bepalen of hij stil of samen willen werken. Daarom zijn wij in de bovenbouw gaan werken met flexplekken. De leerling kiest, tijdens het zelfstandig werken, zijn eigen werkplek. Er zijn plekken om te overleggen en plekken om stil te werken.

Hierdoor heeft

de leerling een deel van de regie gekregen over de manier waarop hij wil leren. Omdat de leerlingen zelf bepalen hoe ze willen werken neemt het visuele materiaal, zoals de time-timer, het stoplicht en dergelijke, op het digibord ook af.

Zelfstandig leren

Vanaf groep 4 gaan de leerlingen hun eigen werktijd indelen. Ze leren om hun eigen planning te maken op het moment dat ze zelfstandig gaan werken. De kinderen hebben instructie gehad over de taken. De tijd die zij hebben voor het zelfstandig werken wordt richting de bovenbouw vergroot. De leerling leert het werk zelfstandig na te kijken, zodat hij weet of hij de taak goed vervuld heeft of dat hij extra hulp/uitleg nodig heeft.

Zelfverantwoordelijk leren

Vanaf groep 5 worden er vanaf nu 2 compactingslijnen aangeboden, hier zitten ook verschillen in verantwoordelijkheid bij het volgen van instructies.

Vanaf groep 6 laten wij de leerlingen de rekentoets vooraf maken. Op deze manier krijgt de leerling een idee welke stof hij al beheerst en welke nog niet. Door dit inzicht kan hij zelf bepalen of hij mee wil doen met de instructie of niet. Dit kan natuurlijk wel afhangen per leerling/groep. Er zijn natuurlijk altijd uitzonderingen op de regel. Er zijn bijvoorbeeld kinderen op school die hun eigen OPP hebben, er is soms een groep die lager scoort op een bepaald onderdeel.

Daarnaast is er een traject voor de sterke kinderen met taal. Zij mogen in enkele klassen op een zelfgekozen manier bewijzen dat ze de doelen hebben behaald. Hierdoor krijgen de kinderen de kans om zelf te bepalen hoe ze een doel willen bereiken.

Door middel van het keuzewerk willen wij toe gaan werken naar het zelfverantwoordelijk leren in de bovenbouw.

- Bij de kleuters worden er alternatieve verwerkingsvormen aangeboden voor het aanleren van een nieuwe letter. Er worden vijf verwerkingsvormen aangeboden die elke keer wisselen. De leerling kiest op welke manier hij wil oefenen.
- In groep 3, 4 en 5 werken wij met een keuzetaak. De leerling krijgt een blad met een verscheidenheid aan opdrachten. Deze sluiten aan op de methode of bij het thema. De leerling kiest een aantal taken uit die hij die week/maand gaat maken. Niet alle taken moeten dus gemaakt worden. Elke leerling heeft hierin de vrijheid om zelf te kiezen wat hij graag wil leren. Aan het einde van groep 4 willen wij het eigen leerdoel introduceren. De leerling, die dit aan kan, kiest zelf een doel uit waar hij mee aan de slag wil gaan. In groep 5, kan deze leerling verder met het kiezen van zijn eigen leerdoel en zijn er misschien al weer wat meer leerlingen die dit kunnen oppakken.)
- Vanaf groep 6 werken wij met het eigen leerdoel. De leerling krijgt de tijd om wekelijks te werken aan een doel dat hij zelf heeft uitgekozen. Doordat hij zelf het doel uitkiest, is hij mede-eigenaar geworden van zijn onderwijs. De leerkracht gaat in gesprek met de leerling wat hij nodig heeft om dit leerdoel te behalen. Welke eisen er aan het werk gesteld gaan worden door de leerling en wanneer hij vindt dat het leerdoel behaald is.

Zelfgestuurd leren

Het inzetten van het keuzewerk is voor ons de eerste stap om aandacht te geven aan het zelfgestuurd leren in de bovenbouw. We werken met het doelenbord. Deze hangt vanaf groep 3 in iedere klas. Op het moment dat de leerling het werken met een eigen leerdoel onder de knie heeft gekregen, zou hij ook op een andere manier met het methodewerk aan de slag kunnen. Hij zou dan de methode doelen ook op een andere manier, dan met de methode boeken, kunnen behalen. Op deze manier, is de leerling steeds meer verantwoordelijk en bewust van zijn eigen leerproces.

Wij zitten nog middenin dit proces. De eerste stappen zijn genomen en wij gaan samen met de leerlingen stapje voor stapje vooruit.

bevindingen visitatieteam

Wij hebben gezien dat er nu zeker sprake is van een taak in de hogere groepen die toewerkt naar zelfgestuurd leren. De manier waarop is ook goed inzichtelijk gemaakt.

aanbeveling 2. 1.

Help de leerling met reflecteren en evalueren door dit bewust en structureel aan te bieden. Dit kan zowel in de groep als individueel.

evaluatie school

Voordat je kunt reflecteren met de leerlingen vinden wij het belangrijk dat zij weten wat het doel is van de opdracht, les etc. Daarom zijn wij vorig schooljaar gestart met het doelenbord. Om het goed in te voeren hebben wij hier een tijdsplanning in gemaakt.

2015-2016 het doelenbord voor rekenen hangt en wordt gebruikt.

2016-2017 het doelenbord voor taal hangt en wordt gebruikt.

2017-2018 het doelenbord voor spelling, sociaal emotioneel en wereld oriëntatie hangt en wordt gebruikt.

Het doelenbord hangt in iedere klas en wordt gebruikt. In sommige groepen lopen collega's vooruit op de planning, anderen houden zich aan de gemaakte afspraken.

Het is fijn om te zien, dat iedereen ermee werkt. We merken zelf, dat het bespreken van het doel de les ten goede komt. Je bent als leerkracht en als leerling bewuster bezig met het doel.

De afspraak die wij nu gemaakt hebben is dat iedere leerkracht op ieder doel van het doelenbord reflecteert met de kinderen. Dit kan dagelijks, 1 keer in de 2 dagen, 1 keer in de week. Dit is leerkracht afhankelijk. We hebben gemerkt dat iedere leerkracht zijn eigen manier heeft om te reflecteren met de kinderen. We hebben dat voor nu dan ook leerkracht afhankelijk gehouden. Voor het volgende schooljaar staat reflecteren als aandachtspunt op de planning. Dan gaan wij dit schoolbreed aanpakken en vormgeven. Door gebruik te maken van een rekentaak in de bovenbouw kan de leerling zien welke doelen hij al beheerst. Vanuit dit overzicht kan hij bepalen of hij met de instructie van die les mee wil doen. Als de gewone toets wordt afgenomen, kan de leerling zien of hij vooruit is gegaan en meer doelen heeft behaald dan aan de start van het blok. Deze formulieren, waarop de leerling aankruist of hij de doelen heeft behaald is een evaluatiemiddel. Het is iets dat vorig schooljaar is opgezet en het gaat in de ene groep beter dan in de andere groep. Collega's lijken het soms lastig te vinden om de Cito-eisen los te laten of om het vertrouwen bij de kinderen neer te leggen. Dit is voor nieuwe leerkrachten bij ons op school helemaal iets lastiger, want er komt veel op je af. Veranderingen hebben tijd nodig, bij de één gaat dit sneller dan bij de ander. Soms heb je ook een groep waarbij het gemakkelijker kan dan bij de andere groep. Dat maakt het onderwijs een uitdaging, maar soms ook lastig.

De rapporten zijn aangepast. In het nieuwe rapport geeft de leerling zelf aan of hij vindt dat hij goed is in de vakken en of hij het leuk vindt. Hierin zouden wij als school nog een slag kunnen slaan door dit met de kinderen te bespreken voordat wij de rapporten maken of om na het invullen van dit kindeel het gesprek met de leerling aan te gaan en om daarna samen met de leerling een plan te maken.

bevindingen visitatieteam

In alle groepen zijn de doelen duidelijk aanwezig. De kinderen vertelden erbij dat er op de doelen meestal aan het eind van een periode wordt geëvalueerd. De rapporten zijn heel mooi geworden en de ouders zijn er ook heel erg over te spreken.

aanbeveling 3. 1.

Zet een doorgaande lijn op in de planning vanuit de onderbouw naar de bovenbouw. Stel eisen en vergroot het aantal taken. Er is nog wel sprake van beginnende reflectie.

evaluatie school

Dit onderdeel is gelijk aangepakt. Er is in de onderbouw afgesproken dat de leerlingen uit groep 1 begint met één verplicht taakje en dit wordt uitgebouwd naar twee taakjes. Groep 2 begint met twee verplichte taakjes te plannen en na de meivakantie zijn dit er drie. Ook in groep 3 en 4 worden er planopdrachten aangeboden die de kinderen zelf moeten inplannen. Afgelopen schooljaar heeft groep 3 eerst de focus gelegd op het afkleuren van de verplichte taakjes. Een aantal weken voor de kerstvakantie is er een start gemaakt met het plannen van de verwerking van taal en rekenen, nadat beide instructies zijn aangeboden. Daarvoor werkten de kinderen aan de verwerking nadat de instructie was gegeven.

De kinderen planden wel de klaar opdrachten zelf in met betrekking tot het planbord, zoals deze ook bij de kleutergroepen wordt gebruikt. Hierop stonden in de ene groep eerst alleen taal opdrachten en in de tweede periode alleen reken opdrachten en bij de andere groep kieskastopdrachten.

Onlangs hebben wij nog een groep 2-3 overleg gehad, omdat er, voor de kinderen, nog een brug te slaan. We hebben de collega's hebben zichzelf de opdracht gegeven om na te denken over wat het doel is van het plannen, waar zou je naar toe willen met de kinderen en waarom en hoe zouden groep 2 en 3 naar de andere groep tegemoet kunnen komen. Denk daarbij aan het meegeven van materialen, het overnemen van het hoeken werk en dergelijke. Op de studiedag, van 6 februari 2017, komen wij hierop terug.

De groepen hebben al wel afgesproken, dat het mapje met de weektaak die nu gebruikt wordt in groep 2 meegaat naar groep 3. Zodat de kinderen de taak herkennen als ze beginnen in groep 3. We denken dat het fijn is voor de kinderen als de structuur hetzelfde blijft of dat de inhoud hetzelfde blijft. Omdat er dan voor de kinderen herkenning is, in een nieuwe leeromgeving. Daarnaast zal groep 3 ook beginnen met de picto-weektaak, zodat ook dit hetzelfde blijft. Na de meivakantie gaan de kinderen beginnen met een normale weektaak om zo een brug naar groep 4 te maken.

In de bovenbouw is er veel aangepast aan het format van de taak en het planningsformulier. We merkten dat bij de ene leerkracht de kinderen bijna alles zelf mochten inplannen en bij de andere niet veel planmogelijkheden waren omdat het daar veel meer klassikaal ging. Dit is ook begrijpelijk, want op het moment dat je nieuw bent op een school geeft klassikaal onderwijs houvast. Er komt zoveel op je af. Dit is alleen voor de kinderen een achteruitgang. Door het maken van handelingswijzers voor startende leerkrachten en checklist per jaargroep heeft de dalton coördinator geprobeerd om onze daltonwerkwijze duidelijker in kaart te brengen en kan zij een nieuwe leerkracht beter begeleiden. Hierin zit voor een nieuwe collega een opbouw, want je bent als nieuwe collega niet zo ver als iemand die al jaren op een daltonschool werkt. Wij vinden dat wij dat niet kunnen verwachten.

Soms is het fijn om vanaf nul te kunnen starten met elkaar. De weektaak en de planning stond al een tijdje op nominatie om aangepakt te worden. Dit schooljaar heeft het team twee opties gekregen, qua format voor de weektaak. Het team heeft voor weektaak.com gekozen. Door het nieuwe format lezen wij dit onderdeel weer een nieuw leven in.

We zitten in de fase dat wij de taken van weektaak.com aan het uitproberen zijn en samen met het team beslissen wij op 6 februari 2017 of wij hier mee verder gaan. Het grote voordeel van deze weektaakvorm is dat de kinderen een weektaak krijgen op hun eigen niveau en dat wij de kinderen ook meer taken kunnen geven als zij dit aankunnen. Alle taken zien er in de klas hetzelfde eruit, alleen de inhoud verschilt. Op de aankomende studiedag van 6 februari 2017 bespreken wij met elkaar;

- Of de weektaak bevalt?
- Komt iedereen eruit?
- Wat levert het de kinderen op?
- Wat levert het de leerkrachten op?
- Door het vaste format is er een rode lijn, maar hoe zit dit inhoudelijk met hetgeen dat wij erop zetten?
- zit er een goede opbouw in de taken, naarmate wij richting de bovenbouw gaan.

bevindingen visitatieteam

Wij hebben gezien dat het aantal taken bij de kleutergroepen is opgevoerd. Hierbij merken wij op dat het nog steeds wat mager is, namelijk aan het eind van groep 1 twee verplichte taakjes en aan het eind van groep 2 3 verplichte taakjes. Toch vinden wij als visitatieteam dat dit een keus is, die iedere school mag maken. Het nieuwe format van weektaak.com is tijdens de studiedag van 6 februari toch losgelaten. Wij hebben er als visitatieteam echter volledig vertrouwen in dat dit een mooi vervolg gaat krijgen.

aanbeveling 4. 1.

Geef de leerling meer verantwoordelijkheid en ruimte om samen te werken / te leren bij meerdere vakken.

evaluatie school

Door in de bovenbouw te werken met flexplekken, uitgelegd bij aanbeveling 1, creëer je voor de kinderen het principe van de hele dag dalton. Hierdoor hebben kinderen altijd de mogelijkheid om samen te werken. Er is tijd en ruimte om samen te werken en te leren. De kinderen kunnen vanaf groep 5 ook op de gang werken. Voor de groepen 4 is er door de samenwerking met de BSO, helaas maar heel erg weinig werkruimte op de gang. Het werken op de gang geeft een vorm van vrijheid. De leerling krijgt de verantwoordelijkheid om daar alleen of samen met een ander te werken. Dit geeft ook ruimte om andere dingen te doen of om anderen af te leiden. Dit was in schooljaar 2015-2016 dusdanig een probleem, dat wij zijn gaan werken met gangkaartjes. De leerling krijgt het vertrouwen en de mogelijkheid om op te gang te werken. Kun je dit niet, dan lever je jouw kaartje in. Je hebt nog een tweede kaartje, want fouten maken dat mag. Lukt het een tweede keer weer niet, dan mag je die week niet meer op de gang. Op deze manier wilden wij de leerlingen meer verantwoordelijkheid geven bij het werken op de gang. Binnenkort is het goed om met elkaar weer te bespreken hoe het gaat, of het systeem nog werkt c.q. nodig is. Daarnaast gaan wij starten met de wereld oriëntatie methode Vierkeerwijzer. Door met deze aanpak te gaan beginnen krijgen de kinderen meer vrijheid in de werkvorm die ze kiezen binnen het thema en de mogelijkheid om het alleen of samen te doen. We streven ernaar dat de leerkrachten de manier van werken in de vingers gaan krijgen en op een gegeven moment dit ook kunnen gaan toepassen bij de andere vakken. Daarnaast heeft het werken met de keuzetaak er in de groepen 4 voor gezorgd dat de kinderen zelf kunnen kiezen of ze een opdracht alleen of samen willen maken. Ze spreken met elkaar af wanneer ze het gaan maken, pakken samen de spullen, doen de verwerking en laten het aan de klas/leerkracht zien als zij klaar zijn.

bevindingen visitatieteam

Wij hebben dit punt volledig terug gezien bij alle groepen. Er is heel hard gewerkt door deze school met zijn management en team om dit goed voor elkaar te krijgen.

aanbeveling 5.

Ga de doorgaande lijn verder opzetten en bewaken met de daltoncoördinator; zorg voor borging.
Werk aan bewustwording van dalton zodat leerkracht en leerling ambassadeurs zijn van het proces.

evaluatie school

Er is een daltoncoördinator aangesteld. Zij werkt samen met een aantal collega's samen binnen het Dalton leerteam. Aan het team hebben zij input gevraagd, waaraan het team wilde gaan werken. Aan de hand hiervan hebben zij een planning gemaakt en bereiden zij samen de Dalton studiedagen voor.

De daltoncoördinator is gestart met het vormen van een visie. Ze werkt vanuit het principe van de Golden Circle, waarbij ze steeds start vanuit de why, daarna kijkt naar de how en de what. Er is aan iedereen gevraagd of hij of zij letterlijk achter deze visie kan staan, zodat wij alle neuzen dezelfde kant op hebben. Vanuit daar zijn we aan de slag gegaan met de pijler verantwoordelijkheid, de taak, het doelenbord en het keuzewerk.

Steeds maakt het team de keuze wat wij gaan doen, hoe wij het willen gaan doen en wat wij daar voor nodig hebben om het voor elkaar te krijgen. Door het team vooraf steeds informatie te geven over het onderwerp, kunnen zij beter een keuze maken waar voor hun de focus ligt. Doordat het team als collectief iets kiest, iets waar zij achterstaan, staan zij aan het roer. De volgende stap is dat de leerlingen op een gegeven ogenblik keuzes kunnen gaan maken. Daarbij denken wij aan een leerlingenraad of dat je kinderen de mogelijkheid geeft om bijvoorbeeld de vieringen, evenementen e.d. zelf te laten organiseren. Om dit te kunnen moeten wij eerst de andere ontwikkelingspunten aanpakken.

Omdat het onderwijs voor de leerling vanzelfsprekend is gaan wij dit jaar beginnen met het organiseren de daltondag. Op de geboortedag van Helen Parkhurst, zullen wij de deuren gaan openen voor iedereen die een kijkje wil komen nemen en zullen wij een daltonitem in de klassen bespreken met de kinderen. Op die manier hopen wij dat de bijzondere vorm waar wij voor gekozen hebben gaat leven bij de kinderen en hun ouders.

Daarnaast geeft de directeur een rondleiding aan nieuwe ouders. Hij laat dan de school zien en vertelt over ons onderwijs. Dit gaan wij vanaf 2017 op een andere manier vormgeven. Wij gaan de leerlingen uit groep 8 opleiden om dit te doen, op deze manier worden zij de ambassadeurs van ons onderwijs.

bevindingen visitatieteam

1. Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen

Indicatoren op leerlingniveau

1.1	De leerling neemt verantwoordelijkheid voor de verwerking van zijn taak.
1.2	De leerling legt waar nodig verantwoording af aan zijn leraren, zijn medeleerlingen en zijn ouders over de verwerking van zijn taak.
1.3	De leerling is actief betrokken bij zijn eigen (leer)werk.
1.4	De leerling draagt zorg voor zijn leeromgeving.

evaluatie school

Er is nu een opgeleide en gecertificeerde daltoncoördinator op deze school aanwezig. Verder wordt ook het aantal bouwcoördinatoren in het managementteam toegevoegd, waardoor er een stevige basis staat. Dit is ook wel nodig met zo'n grote school. Iedereen wordt bij de daltonontwikkeling betrokken. Het is mooi te zien dat een zo groot team ook een zo'n hecht team kan zijn.

De taak

Om de verantwoordelijkheid van de leerling te vergroten t.o.v. zijn taak heeft iedere bouw in het schooljaar 2015-2016 een ontwikkelingspunt uitgekozen.

- De onderbouw heeft aandacht besteed aan de rode kast. Zij geven de kleuter de vrijheid om zelf het taakje te laten kiezen uit de rode kast. Door de kleuter te laten kiezen, is hij actief betrokken bij zijn eigen (leer)werk.
- In groep 3 en 4 lag de focus op het afkruisen van de taak. Door de kinderen bewuster te laten afkruisen wat zij die dag gedaan hebben, leren zij om verantwoording af te leggen over hun taak.
- In de bovenbouw zijn ze begonnen met het vooraf toetsen bij rekenen. Hierdoor krijgt de leerling zicht op zijn eigen kunnen. Waardoor de intrinsieke motivatie wordt aangewakkerd om de leerdoelen te willen behalen die hij nog niet beheerst. De leerling krijgt de vrijheid om te kiezen of hij met een instructie mee wil doen.

Bij nieuwe lesstof laten wij wel alle kinderen even meedoen, omdat wij het belangrijk vinden dat ze wel de juiste strategie toepassen.

In de taak bleek in de loop der jaren veel verschil ontstaan te zijn. Hierin wilde wij graag voor de leerlingen één lijn in te trekken. De taak moet voor de kinderen herkenbaar zijn, dus één format. De taak moet op dezelfde manier ingezet worden/ De kinderen moeten vooruit gaan qua inplannen en afkleuren en dit alles moet niet afhankelijk zijn van welke leerkracht je treft. De opbouw moet logisch zijn en de kinderen moeten het niet gaan zien als een klaar-af-taak, maar een middel waardoor ze zelf kunnen bepalen wanneer zij iets willen maken en waarmee ze leren plannen, ze overzicht hebben in datgene dat ze nog moeten maken e.d. een taak waarmee ze verantwoordelijkheid willen nemen voor hun eigen leerwerk. De taak stond in 2015-2016 al op de planning om aangepakt te worden, maar uit de enquête, die het leerteam Dalton heeft afgenomen, kwam de wens naar voren om eerst duidelijkheid te krijgen over hoe wij gaan werken met de doelen op de taak en met het keuzewerk. Deze twee aandachtspunten hebben waarschijnlijk invloed op de taak. Er was namelijk de afspraak dat wij de doelen van de lessen op de taak zouden zetten, zodat de leerling wist wat het doel van de les was. Dit gebeurde niet in alle groepen.

Daarnaast werkte sommige leerkrachten wel met een kieskast en andere weer niet. Zet je dit op de taak en mag de leerling het gewoon pakken en inplannen? Het leerteam Dalton heeft er daarom voor gekozen om eerst deze twee aandachtspunten met het team aan te pakken.

Nu dit is gedaan en de taak aangepakt wordt, zullen deze vorm heeft gekregen kunnen wij de taak op elkaar gaan afstemmen. In het dit schooljaar heeft het leerteam dalton twee nieuwe taken aan het team voorgesteld. Het team heeft de keuze gemaakt om met Weektaak.com te willen gaan werken. Wij zitten nu in de uitprobeerfase en beslissen op 6 februari of wij hier mee verder gaan. De grote meerwaarde van deze taak is dat de leerling een taak krijgt die volledig is afgestemd op zijn eigen niveau. Hierdoor staan er geen overbodige taken meer op de taak van de leerling. Daarnaast staat op de taak vermeldt wat de leerling zelf moet gaan inplannen. Ook deze taken hun gedifferentieerd aangeboden worden. De leerling krijgt vanaf de kleuters hetzelfde concept. De basis is in alle klassen hetzelfde. Aan de vormgeving kunnen wij niks veranderen, alleen de inhoud kan anders zijn. Hiermee ondervang je dat de taak zijn eigen leven gaat leiden door invloed van de leerkracht. Op dit moment is de taak volledig leerkracht gestuurd, de leerling bepaalt alleen zelf wanneer hij het wil maken. De wens is er om dit over een paar jaar naar gedeelde sturing/ leerling gestuurd over te laten gaan. Het is mogelijk om het leerdoel op de taak te zetten. Er kan straks in de bovenbouw gewerkt worden met bijvoorbeeld het leerdoel op de taak te zetten en dat de leerling zelf kan bepalen hoe hij dat leerdoel wil halen. Op die manier wordt de taak meer leerling gestuurd. Voordat wij zover zijn moet er eerst één format in de taak komen, met een afgesproken opbouw. Daarnaast is het keuzewerk de volgende stap om steeds meer van leerkracht naar leerling gestuurd te komen

De betrokkenheid vergroten

Wij zijn begonnen met de start van **het keuzewerk**:

Wij denken de betrokkenheid de leerling bij zijn taak/(leer)werk vergroot wordt als hij zelf keuzes kan maken in de verwerkingsvormen, of hij het alleen of samen wil doen en wat hij inhoudelijk wil leren. Door de leerling hierin meer vrijheid te geven verwachten wij dat de verantwoordelijkheid die hij voelt voor zijn (keuze)taak of zijn eigen leerdoel zal toenemen omdat de intrinsieke motivatie wordt aangewakkerd. Binnen het keuzewerk maken wij momenteel nog onderscheid tussen leerkracht gestuurd, gedeelde sturing en leerling gestuurd:

- De taak/planwerk is leerkracht gestuurd. Hierin geeft de leerkracht aan wat de leerling moet maken. De leerling kiest bepaalt op welk moment hij het wil maken.

- Bij de kleuters komt er een keuzevrijheid in het verwerken van de aangeboden schrijffletter. De kinderen krijgen de keuze uit verschillende werkvormen hoe zij die letter willen aanleren. De leerkracht bepaalt de taakjes, de leerling kiest welke hij wil maken.
- Groep 3 en 4 komt er een keuzetaak. In deze taak kiest de leerling een aantal taken uit. De taken liggen vast, maar er wordt wel input aan de kinderen gevraagd. De leerling kiest uit 12 taken minimaal 4 uit. Na de meivakantie willen wij kijken of het mogelijk is om voor de leerling die daar aan toe is, het eigen leerdoel toe te voegen. Dan kan hij iets gaan leren wat past bij zijn eigen interesses/leerdoelen. (leerkracht gestuurd, vrijheid in de keuze en op langer termijn leerling gestuurd)
- Groep 5 en 6 zullen ook gaan werken met een keuzetaak, maar zetten deze nog in als inspiratiebron. Niet iedere leerling vindt het waarschijnlijk even gemakkelijk om te bedenken wat hij wil leren. Daarnaast komt ook de mogelijkheid tot het invullen van een eigen leerdoel. (Gedeelde sturing/leerling gestuurd)
- Groep 7 en 8 gaan aan de slag met het eigen leerdoel. De kinderen krijgen de vrijheid om zelf aan te geven wat zij willen leren. (Leerling gestuurd).

Op het moment dat dit goed loopt is er de wens om op den duur de leerling, die dat aankan, de vrijheid te gaan geven om te kiezen in de verwerkingsvormen om de onderwijsdoelen te halen. De leerling kan dan, in plaats van het werkboek maken, kiezen om op een andere manieren de leerdoelen te halen. Maar voordat wij dit kunnen moeten wij de verantwoordelijkheid die de leerlingen aankunnen langzaam uitbreiden en goed begeleiden.

Vierkeewijzer

Er ligt een wens bij het team om de zaakvakken geïntegreerde aan te bieden. Het team heeft gekozen voor vierkeewijzer. Dit omdat wij geloven dat ieder kind zijn eigen manier van leren heeft en dit kunnen wij ondersteunen door te werken met M.I. Daarnaast krijgen kinderen de vrijheid om te kiezen wat ze willen doen om de leerdoelen te behalen. Hierdoor is de verwachting dat de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de leerling vergroot gaat worden. Op 14 april 2017 gaan wij hier mee starten. Het is een proefjaar. Het is belangrijk dat wij na dat jaar goed bekijken of de leerling inderdaad meer verantwoordelijkheid heeft gekregen voor zijn (leer)werk, meer eigen inbreng ervaart, de intrinsieke motivatie omhoog is gegaan en of hij leert wat zijn leerstrategie is. Op het moment dat wij als team dit niet zo ervaren zal het leerteam zaakvakken op zoek gaan naar een andere methode.

De leeromgeving

Wij hebben gemerkt dat veel leerlingen in de bovenbouw de vrijheid van het werken op de gang, zonder toezicht, niet goed aankonden. Hier hebben wij extra aandacht aan besteed door met gangkaartjes te gaan werken en handelingswijzer op te hangen voor het werken op de gang. Door de kaartjes krijgen de leerling het vertrouwen van de leerkracht dat zij op de gang kunnen werken. Op het moment dat de leerling zich niet aan de afspraak houdt, wordt het gangkaartje door een leerkracht in beslag genomen. De leerling heeft nog een kans, en gebruikt hiervoor het tweede kaartje. Wanneer deze wederom wordt ingenomen kan de leerling even niet meer op de gang.

Door een handelingswijzer op te hangen over het werken in de gang en hoe deze leeromgeving eruit hoort te zien, kan de leerling hier zorg voor dragen.

Daarnaast werken wij vanaf de kleuters onder anderen met een klassendienst. In tweetallen zijn twee kinderen die week verantwoordelijk voor het opruimen van de klas aan het einde van de dag. In groep 4 en groep 8 zijn de kinderen verantwoordelijk voor het netjes maken van de bibliotheek op school.

bevindingen visitatieteam

De leerlingen kunnen goed verwoorden wat er van hen verwacht wordt met betrekking tot de taak. Ze leggen verantwoording af en de procedures hierin zijn duidelijk voor de leerlingen in elke klas. De huishoudelijke taken zijn verdeeld en de kinderen weten wat er van ze verwacht wordt.

Indicatoren op leraarniveau

1.5	De leraar kan loslaten en schenkt vertrouwen aan zijn leerlingen. Hij biedt hiervoor een kader waarbinnen de leerlingen hun eigen leerproces kunnen vormgeven.
1.6	De leraar houdt rekening met verschillen en creëert maatwerk dat zichtbaar is in de taakhoud.
1.7	De leraar begeleidt zijn leerlingen en geeft waar nodig sturing, op zo'n manier dat de leerlingen zich vaardigheden eigen kunnen maken om de leerdoelen te behalen en de taak te kunnen volbrengen.

evaluatie school
Maatwerk

We werken met een zon-ster-maan aanpak van Veilig Leren Lezen, waarbij de maangroep de grote groep is die instructie krijgt en het reguliere werk maakt. De ster-groep krijgt minder werk op of aangepast werk en de zon-groep krijgt vaak een aanbod dat compact wordt en ze krijgen daarnaast werk dat de leerstof verrijkt of verdiept. Weektaak.com werkt ook gedifferentieerd. Wij delen de kinderen in op de 3 niveaus en op de taak geven wij aan wat elke niveau groep moet gaan maken. De kinderen krijgen dan alleen hetgeen te zien dat voor hun bestemd is. Daarnaast is het nog mogelijk om de plusklaskinderen of de kinderen met een OPP persoonlijke opdrachten mee te geven. Op het moment dat de methodes vernieuwd moeten worden, zoeken wij ook naar methodes die het differentiëren mogelijk maken. Zo hebben wij vorige schooljaar gekozen voor de rekenmethode Wizwijs, die het goed mogelijk maakt om ieder leerling op zijn niveau te laten werken.

Als wij straks voor vierkeerderwijzer gaan, dan werken de kinderen ook op hun eigen niveau binnen een thema.

Voor de plusklasleerlingen zijn wij bezig met een nieuw format. We willen de leerlingen die het niet redden met de extra ondersteuning in de klas naar de plusklas laten komen. Binnen de plusklas komen er verschillende onderdelen; leren plannen (executieve functies), filosoferen/debatteren, uitdagen/projecten. Per leerling wordt er gekeken waar deze leerling behoefte aan heeft. Zo krijgt de leerling begeleiding en werk op maat.

Begeleiden

Het begeleiden en het loslaten van de leerlingen in de klas is nog een aandachtspunt. We merken dat de leerkrachten het soms nog lastig vinden om de kinderen los te laten. Straks vallen ze uit op de Cito. Maar als wij de leerling het vertrouwen geven dat hij het kan zal hij waarschijnlijk meer groeien dan wanneer wij het voor hem bedenken. Vaak kunnen de kinderen veel meer dan wij denken. Alles wat de kinderen zelf kunnen, zouden wij niet moeten doen. Hier is nog veel winst te behalen voor het team. Door te werken met de keuzetaak komt hier hopelijk wat meer vertrouwen in.

Het is niet alleen het vertrouwen dat de leerkrachten moeten hebben in de kinderen, maar ook het vertrouwen in hun eigen handelen. Het vertrouwen dat als zij misschien een stapje terug doen, de kinderen een stap vooruit gaan zetten. De werkwijze van vierkeerder kan ons team daar goed bij gaan helpen. Het is dan niet de bedoeling dat het uit de leerkracht komt, maar de kinderen moeten het vooral gaan doen. De taak van de leerkracht wordt om een stap achteruit te doen als het thema is geïntroduceerd en om te gaan kijken, wat er nu in de klas gebeurt. Wat doen de kinderen? Wie doet het uit zichzelf al fantastisch en wie heeft er begeleiding nodig om op te starten? In plaats van kennis over te dragen gaan de leerkrachten veel meer de leerling begeleiden.

Wij gaan beginnen met het rondleiden van de nieuwe ouders door de bovenbouw leerlingen. Op deze manier worden zij onze ambassadeurs, maar geven wij ze het vertrouwen dat ze in staat zijn om de kennis die zij in al die jaren hebben opgedaan kunnen overbrengen aan deze nieuwe ouders.

bevindingen visitatieteam

Hierin verschillen de leerkrachten. In iedere groep zijn wel afspraken over de gestelde vrijheid en verantwoordelijkheid maar de procedures verschillen per groep. De ene leerkracht schenkt meer vertrouwen dan de ander. Hierdoor ervaren de leerlingen geen doorgaande lijn en wordt een gezamenlijke daltontaal gemist door de leerlingen.

De taken zijn in de meeste klassen afgestemd op de verschillende niveaus en biedt daarmee maatwerk. Vooral de keuzekast met de meervoudige intelligenties biedt hierin goed maatwerk en de mogelijkheid om keuzes te maken met welke leerstijl en welk doel een leerling dit wil behalen.

Indicatoren op schoolniveau

1.8	Op de school heerst een cultuur van vertrouwen.
1.9	Leraren en overige medewerkers kunnen omgaan met verantwoordelijkheid en het aangeven van grenzen.
1.10	Leraren en overige medewerkers komen de afspraken na.
1.11	De brede algemene vorming van leerlingen is richtinggevend.
1.12	Het onderwijs wordt gegeven in een lerende organisatie waar leerlingen en leerkrachten zich kunnen ontwikkelen naar hun mogelijkheden.

evaluatie school

1.8 Cultuur van vertrouwen:

De afgelopen jaren is er veel geïnvesteerd in het werken aan een cultuur van vertrouwen. Er is steeds actief gezocht naar manieren om het eigenaarschap van de leraar te vergroten. We vinden het belangrijk dat de leerkracht ruimte en vrijheid voelt, krijgt en neemt om zijn eigen professionaliteit vorm te geven. Bij het geven van ruimte, hoort het geven van vertrouwen. Een belangrijk middel om te werken aan een professionele cultuur waarin vertrouwen centraal staat dat we hebben ingezet vanaf schooljaar 2014-2015 is dat we een 'LeerKRACHT-school' zijn geworden. Onder begeleiding van Stichting LeerKRACHT hebben we een nieuwe werkwijze ingezet. Het team is daarbij onderverdeeld in subteams, die wekelijks bij elkaar komen bij een veranderbord. De teams formuleren hun eigen (leerling) doelen en bepalen de acties die nodig zijn om deze te bereiken.

Daarbij bezoeken ze elkaars lessen en geven elkaar hierop feedback. Ook bereiden ze sommige lessen gezamenlijk voor. De subteams zijn hierin vrijwel autonoom: zij hebben zelf de regie en maken hun eigen keuzes. Vanuit de overtuiging dat 'het geven van vertrouwen betrouwbaar maakt' op alle lagen van de organisatie (directie, leerkracht, leerling) essentieel is.

Een tweede middel dat we inzetten, is het werken met (inhoudelijke) leerteams. Een leer-team is verantwoordelijk voor het behalen van een onderwijskundig doel dat jaar. Werken met leerteams deden we al langer, maar de afgelopen jaren hebben de leerteams meer vrijheid en vertrouwen gekregen. Het doel dat het leerteam wil/moet behalen wordt bijvoorbeeld niet meer bepaald vanuit de directie, maar in samenspraak opgesteld aan het begin van het schooljaar. Vervolgens heeft het leerteam alle vrijheid om het proces naar het behalen van het doel zelf te bepalen.

Terugkijkend heeft de aanpak tot resultaat gehad dat er meer openheid is gekomen. Eerdere pogingen (bijvoorbeeld op het gebied van Kanjertraining) om collegiale consultatie in te bedden op school zijn niet zo succesvol geweest. Door het geen keuze te laten zijn en het gewoon te gaan doen, is er meer een cultuur ontstaan waarin samen leren normaal is geworden. Niet in opdracht van de directie, maar meer vanuit een intrinsieke motivatie. Ook het zelf bepalen van doelen heeft positief gewerkt en het team ervaart meer vrijheid en zeggenschap.

1.9 Leraren en overige medewerkers kunnen omgaan met verantwoordelijkheid en het aangeven van grenzen.

Dit is een proces waar we nog middenin zitten. In algemene zin mogen we constateren dat de meeste collega's goed om kunnen gaan met het oppakken van verantwoordelijkheid. Het gevoel van eigenaarschap is de afgelopen jaren vergroot en dat werkt positief op de intrinsieke motivatie, waardoor het gevoel verantwoordelijk te zijn is toegenomen.

1.10 Leraren en overige medewerkers komen de afspraken na.

Dit is een verbeterpunt. Op de Gertrudis heerst nog teveel de cultuur dat afspraken niet 'hard' zijn, maar enigszins flexibel. Dit komt bijvoorbeeld naar voren op het gebied van de leerlingzorg, maar ook op het gebied van dalton. Vooral deadlines worden regelmatig overschreden, zonder dat hier pro-actief contact over wordt opgenomen. Het bieden van ruimte en het geven van vertrouwen zorgt er nog niet bij alle collega's voor dat afspraken worden nagekomen. Op dit moment is het regelmatig checken nog aan de orde. Overigens zijn de verschillen tussen individuele leerkrachten vrij groot.

1.11 De brede algemene vorming van leerlingen is richtinggevend.

Op de Gertudis zien we de ontwikkeling van de kinderen in brede zin: niet alleen op cognitief, maar ook op sociaal, creatief en sportief gebied. Al deze aspecten zijn van belang om de kinderen uit te laten groeien tot evenwichtige mensen, klaar voor de 21^e eeuw.

1.12 Het onderwijs wordt gegeven in een lerende organisatie waar leerlingen en leerkrachten zich kunnen ontwikkelen naar hun mogelijkheden.

De Gertrudis heeft zich afgelopen jaren verder ontwikkeld als lerende organisatie. Er is, mede door de LeerKRACHT-methodiek, meer een cultuur van 'samen iedere dag een beetje beter' ontstaan. Het gevoel van eigenaarschap bij het team is vergroot. Er is een door het team gedragen veranderopgave, die vooral door interne leerteams wordt omgezet in scholingsdagen. Leerkrachten hebben de ruimte om te participeren in leerteams naar keuze, op basis van hun talenten en interesses.

bevindingen visitatieteam

De brede vorming van leerlingen is terug te zien in het aanbod. Een parel daarin is de leerkracht culturele vorming die prachtige lesontwerpen opstelt en uitvoert met de kinderen. Er heerst bij het team een cultuur van vertrouwen en openheid. Dit was duidelijk merkbaar tijdens de visitatiedag. Medewerkers, leerlingen, ouders waren allen bereid heel open en eerlijk in gesprek te gaan met ons. Hierdoor ontstonden mooie ontwikkelgesprekjes. Ook was de ontwikkeling van de school visueel zichtbaar in de teamkamers en de aangeleverde stukken door de school.

2. Zelfstandigheid

Indicatoren op leerlingniveau

2.1	De leerling neemt zelf initiatieven om zijn leerdoelen te bereiken.
2.2	De leerling vraagt hulp van anderen en helpt anderen als zij hem/ haar om hulp vragen.
2.3	De leerling bepaalt mede hoe (werkvorm, tempo, plaats, tijd) hij/zij werkt aan de gestelde doelen.
2.4	De leerling kan omgaan met uitgestelde aandacht.
2.5	De leerling krijgt de gelegenheid het gemaakte werk zelfstandig na te kijken.

evaluatie school

Leerdoelen

Wij denken dat wij een start hebben gemaakt om de leerling zelf initiatieven te laten nemen om zijn leerdoelen te bereiken. Dit doordat wij;

- Begonnen zijn met het aanpakken van het keuzewerk waarin het eigen leerdoel. Bij de onderbouw kiest de leerling zelf hoe hij een letter wil aanleren. Er zal gekeken worden of dit gaandeweg de tijd uitgebreid kan worden met andere vakken.
- Vanaf 2017 zal er eind groep 4, aandacht besteedt worden aan het werken met eigen leerdoelen. In de bovenbouw wordt daar al mee gewerkt.
- Door vierkeerderwijzer uit te gaan proberen kiest de leerling zelf wat hij over het thema wil gaan leren en op welke manier hij dat wil gaan doen, dit zal een bijdrage leveren aan de zelfstandigheid van de leerling in het bereiken van zijn leerdoelen.
- Het vooraf toetsen van rekenen in de bovenbouw. Hierdoor weet de leerling welke leerstof hij wel en niet beheerst en kan hij kiezen om mee te doen met de instructie van de leerkracht.
- In de meeste bovenbouwgroepen kan een sterke taal leerling zelf bedenken hoe hij zijn taaldoelen wil gaan behalen. Hierdoor neemt de leerling zelf het initiatief in de verwerkingsvorm en of hij dat samen of alleen wil doen.

Hulp vragen & uitgestelde aandacht

De leerling leert vanaf de kleuters om hulp te vragen aan zijn klasgenoten op het moment dat de leerkracht niet beschikbaar is. Dit wordt duidelijk gemaakt, doordat Raai op de stoel zit van de juf. De leerling mag de vraag aan Raai of een klasgenoot stellen.

Vanaf groep 3 hangt er in iedere klas de handelingswijzer voor uitgestelde aandacht. Hierin wordt door middel van smiley's aangegeven dat de leerling eerst zelf opzoek gaat naar een oplossing, dan een klasgenoot om hulp mag vragen en als laatste is de leerkracht beschikbaar. De afspraak is dat als de leerkracht verlengde instructie geeft is hij niet beschikbaar voor de andere leerlingen. Dit wordt vooral in de middenbouw visueel ondersteund door de timer op het bord.

In de bovenbouw zijn wij begonnen met het aanbieden van de flexplekken. De leerling kiest zelf waar hij wil werken. Dit is een stille werkplek of een overlegplek. Door deze vorm aan te bieden, kan de leerling dus altijd de ander om hulp vragen of de ander helpen als de leerkracht niet beschikbaar is. Daarnaast kan de leerling zo gemakkelijk ervoor kiezen om samen te werken. Ook kiest hij er zelf voor wat hij op dat moment wil maken. Dit omdat hij op maandag zijn eigen weekplanning heeft gemaakt.

Nakijken

Vanaf groep 4 leren de leerlingen na te kijken. Dit wordt in groep 4 opgebouwd naar steeds meer werkjes die de leerling mag nakijken. Uiteindelijk kijken de kinderen in de bovenbouw alles na. Er is een handelingswijzer voor de kinderen hoe zij moeten nakijken, hier kan de leerling op terugvallen. Als de leerling na het nakijken fouten ontdekt, probeert hij eerst zelf nog een keer te verbeteren. Mocht het daarna wederom fout zijn, vraagt de leerling om hulp van de leerkracht.

bevindingen visitatieteam

De leerlingen hebben alle indicatoren zichtbaar gemaakt tijdens de visitatiedag. Er zijn hierin verschillen per klas.

De kinderen kunnen goed hulp bieden aan andere kinderen. In iedere klas waren de leerlingen goed in staat om met uitgestelde aandacht om te gaan en kijken ze hun werk zelfstandig na. De afspraken hierover verschillen wel per klas.

Bij de kleuters heeft de kraai "Raaf" een grote visuele ondersteunende rol. Als de leerkracht met andere kinderen bezig is zit Raaf op de stoel en kunnen de kinderen hem raadplegen

(letterlijk door het aan hem te vragen en visueel door de kleine handelingswijzers die in de klas zichtbaar zijn met Raaf als voorbeeld hierin).

Indicatoren op leraarniveau

2.6	De leraar creëert de randvoorwaarden (taakgerichte werksfeer, organisatie, opdrachten/taken, materialen) die de leerlingen in staat stellen zelfstandig te kunnen werken, zodat zij in hun eigen tempo en op hun eigen wijze kunnen leren.
2.7	De leraar stimuleert leerlingen initiatieven te nemen en te tonen.
2.8	De leraar biedt ruim tijd aan leerlingen om zelfstandig te kunnen werken.
2.9	De leraar creëert voor de leerlingen de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.

evaluatie school
Zelfstandig werken

Iedere leerling krijgt tijd om zijn werk zelf in te plannen en zelf te bepalen wanneer hij dit wil maken, met wie hij dat wil maken en waar hij dat wil maken. Hoe verder een leerling naar boven gaat, des te meer vrijheid hij krijgt om daarin zijn eigen keuzes te maken. De taak die de leerling moet maken is aangepast, waardoor de leerling genoeg tijd heeft om het werk ook daadwerkelijk af te krijgen. Is het werk niet af, dan gaat het aan het einde van de week mee naar huis. De klassen zijn zo ingedeeld dat de leerling zelf zijn spullen kan pakken die hij nodig heeft. Daarnaast kan hij vanaf de bovenbouw kiezen waar hij wil gaan werken. Dit kan op een stille of overlegplek in de klas zijn of op de gang.

Stimuleren

We werken met uitgestelde aandacht en daardoor vragen we van de leerling dat hij zelf het initiatief neemt om op het geschikte moment zijn vragen te stellen. Dit kunnen vragen zijn over de verwerking van een opdracht, hulp na het nakijken, de vraag voor extra uitleg of bijvoorbeeld “Mag ik.....” of “kunnen wij ook een keertje.....” enzovoort.

Op het moment dat een kind uitvalt op de toets, gaan wij het gesprek met de leerling aan om te vragen waarom hij geen hulp heeft gevraagd.

Wij merken in de middenbouw dat de kinderen goed zelfstandig aan de slag kunnen met de opdrachten en dat het ons de tijd en ruimte biedt om te kijken wat er allemaal in de klas gebeurt. Om met de leerlingen in gesprek te gaan over de keuzes die zij maken en of ze daarbij bijvoorbeeld gaan voor de weg van de minste weerstand of zichzelf uitdagen.

Talenten

Op school werken wij met kiesmiddagen. Deze werden altijd door leerkrachten en ouders verzorgd. Zij bieden die 3 weken op vrijdag middag een workshop aan en hier kunnen de kinderen zich voor intekenen. Vorig jaar zijn wij begonnen met kiesmiddagen die de kinderen organiseren. De leerkracht of ouders springt in als het nodig is, maar de kinderen bedenken zelf wat ze nodig hebben, regelen de materialen zelf als dit mogelijk is en bieden de workshop aan.

Daarnaast hebben wij ieder jaar een toneelavond, waarbij de kinderen binnen een thema hun talenten aan de ouders mogen laten zien. Zelf regelen de kinderen de materialen en benodigdheden.

Op het moment dat een leerling sportief is, dan heeft hij meerdere keren in het jaar de mogelijkheden om vanuit school mee te doen met sporttoernooien. Hier is altijd veel animo voor.

Door het keuzewerk te beginnen maken wij ook een start met het laten zien van je talenten. De kinderen kiezen iets uit, dat ze graag willen laten zien omdat ze dit goed kunnen of omdat ze dit willen ontwikkelen. In de middenbouw proberen we rekening te houden met de meervoudige intelligentie, dit omdat wij de kieskast ook weer op die manier aan het indelen zijn en vierkeerwijzer ook met deze manier werkt. Op het moment dat de leerling door krijgt wat zijn voorkeur is qua leren, kan hij dat straks ook toe gaan passen bij de verwerking van de andere vakken.

bevindingen visitatieteam

Hierin zijn per klas verschillen op te merken in de mate waarin kinderen zelfstandig mogen zijn. Er heerst in iedere groep een goede taakgericht werksfeer en de kinderen kunnen goed verwoorden wat het doel is van hun werk en wat er gevraagd wordt van ze wat betreft de taken op de takenkaart. Onze tip is dus om kinderen hierin meer te vertrouwen.

Indicatoren op schoolniveau

2.10	De school creëert voor de leraren en overige medewerkers de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.
2.11	De school stimuleert leraren en overige medewerkers initiatieven te nemen en te tonen.

evaluatie school

2.10 de school creëert voor de leraren en overige medewerkers de ruimte om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen.

De afgelopen jaren zijn leerkrachten uitgenodigd om zichzelf te ontwikkelen. Wanneer een leerkracht graag scholing wil volgen of een studie wil starten, dan staat de directie hier in principe positief tegenover. Daarbij is er ruimte geboden voor ontwikkeling door te gaan werken met inhoudelijke specialisten binnen het team. Zo zijn er collega's opgeleid tot gedragspecialist, rekenspecialist, specialist op het gebied van het Jonge Kind, gymdocent en daltonspecialist. Hiernaast hebben de leerkrachten de mogelijkheid om te kiezen voor het participeren in inhoudelijke leerteams, passend bij hun interesse en talenten. De rol en het belang van deze leerteams is afgelopen periode belangrijker geworden.

2.11 de school stimuleert leraren en overige medewerkers initiatieven te nemen en te tonen.

Leerkrachten zijn in toenemende mate gestimuleerd initiatieven te nemen. Dit geldt in algemene zin door positief te reageren op ideeën en de mogelijkheid deze in te brengen.

Specifieker geldt dit doordat leerkrachten in de keuze en uitwerking van de verbeterdoelen op het LeerKRACHT-bord alle ruimte hebben voor eigen inbreng. Daarnaast stimuleert school het nemen van initiatieven door alle ruimte te bieden in het behalen van de verbeterdoelen in de leerteams. Het 'hoe' wordt volledig bepaald door het leerteam (=leerkrachten).

bevindingen visitatieteam

De school biedt de kinderen een breed aanbod waardoor verschillende talenten ruimte krijgen. Dit is ook terug te horen aan het enthousiasme van de kinderen. De leerlingen uit de wijkkinderraad zijn daar een mooi voorbeeld in.

Ook de leerkrachten krijgen ruimte om hun talenten te ontplooiën en in te zetten in de verschillende leerteams en coördinatorschappen die de school biedt. Er zijn veel "proeftuintjes" die nu gedeeld moeten gaan worden en vastgelegd (borgen).

3. Samenwerking

Indicatoren op leerlingniveau

3.1	De leerling benut de gegeven tijd en gelegenheid om te oefenen en zich te bekwamen in samenwerkingsvaardigheden.
3.2	De leerling werkt op respectvolle wijze samen met leraar en medeleerlingen.

evaluatie school

Wij hebben al een aantal jaar een lijst met opdrachten samengesteld om het samenwerken te stimuleren. Per jaargroep zijn er samenwerkingsvaardigheden uitgekozen die wij belangrijk vinden om dat jaar extra onder de aandacht te brengen en wij hebben met elkaar gekeken op welke manier je dit kunt verwerken. Er is afgesproken dat de kinderen wekelijks één samenwerkingstaak hebben. Ondertussen is de klassenorganisatie aangepast en werken wij vanuit de bovenbouw met flexplekken, waardoor de leerling veel meer mogelijkheden heeft om samen te werken met zijn klasgenoten. Daarnaast zorgt de nieuwe rekenmethode ervoor dat er dagelijks wordt samengewerkt.

We zijn op school een kanjerschool geworden en dit betekent dat er wekelijks aandacht wordt besteed aan hoe ga je op een respectvolle manier met elkaar op. De petjes die in deze methode de basis vormen benoemen wij op het moment dat kinderen ruzie hebben of op het moment dat er iets moois in de klas gebeurt dat bijzonder is of ontzettend knap van een leerling. De kinderen begrijpen heel erg goed waar de petjes voor staan en welk gedrag daar wel en niet bij hoort.

bevindingen visitatieteam

Leerlingen zijn vrij om zelf te kiezen waar ze een les verwerken. De vrijheid wordt door de kinderen genomen en er worden hier geen grenzen overschreden. Het samenwerken verloopt zowel in de gangen als in de klas rustig en fijn. Kinderen werken naar eigen keuze samen of alleen. Op de weektaak staat aangegeven op welke manier ze een taakje mogen verwerken. Bij de kleuters is dit terug te zien op het planbord. De school heeft de leerlingen geactiveerd om zelf keuzes te maken, en de leerlingen pakken deze ruimte graag.

Er zijn geen afspraken over het samen werken. De midden- en bovenbouwleerlingen van de Gertrudisschool werken niet met het systeem van maatjes of teams in de bovenbouw. Bij de kleuters is dit systeem wel zichtbaar.

Indicatoren op leraarniveau

3.3	De leraar werkt op respectvolle wijze samen met collega's en leerlingen.
3.4	De leraar geeft samen met collega's vorm aan de taak of leertaken, zoals deze in de school zijn afgesproken.
3.5	De leraar kan verschillende vormen en niveaus van samenwerken toepassen.
3.6	De leraar schept een pedagogisch veilig klimaat voor samenwerking met de leerlingen en tussen de leerlingen onderling.

evaluatie school

Vaak als mensen van buitenaf door de school heen lopen krijgen wij terug dat ze vinden dat het zo rustig is. Dat er een gezellige sfeer op school hangt. Ik denk dat het onder anderen komt omdat wij elkaar helpen op het moment dat het niet zo goed gaat met een leerling op een school. We vangen leerlingen op als dat nodig is en proberen het gedrag van de leerling te benoemen aan de hand van de petten.

Ook op het plein proberen wij allemaal de kinderen op de manier van de kanjertraining aan te spreken. We verachten van de kinderen dat zij op dezelfde respectvolle manier met ons omgaan, zoals wij met hun omgaan.

Wij zijn het traject leerKRACHT gestart. Deze manier van vergaderen zorgt ervoor dat de leerkrachten met elkaar werken aan veranderingen die zij belangrijk vinden voor de kinderen. Ieder doel die uitgekozen wordt, moet ervoor zorgen dat het de kinderen iets oplevert. De leerkrachten bereiden samen lessen voor, kijken bij elkaar in de klas en geven elkaar feedback. Het traject is niet altijd even soepel verlopen, omdat er bij collega's weerstand was. Zij hadden het gevoel dat het hun was opgedragen, daarnaast neemt het soms veel tijd in beslag en vervangt het de bouwvergaderingen die regelmatig gemist worden. Aan de andere kant worden er ook

Het samenwerken met elkaar verloopt op andere vlakken niet altijd even gemakkelijk. Veranderingen zijn vaak lastig voor mensen omdat er iets wordt aangepast wat bekend terrein is voor ze. We merken dat het helpt als het team keuzes krijgen waaruit ze kunnen kiezen. Dan is het niet iets wat opgelegd wordt, maar een eigen keuze geweest. Daarnaast werkt het goed als we een nieuw aandachtspunt direct gaan uitwerken op een studiedag. Zodat het team er de dag erna direct mee aan de slag zou kunnen. Het team heeft vaak ook tijd nodig om aan een verandering te wennen en om het zich eigen te maken. Als je dit weet, is het gemakkelijker om met het team een verandering aan te pakken. Want alleen dan houd je de neuzen dezelfde kant op en kunt je nieuwe afspraken borgen.

Het samenwerken is een aandachtspunt bij ons op school. De bovenbouw heeft afgelopen schooljaar een training gevolgd bij het bureau Raafels. De doelstelling was om een beter beeld te krijgen van elkaars kwaliteiten en de manier waarop je graag samenwerkt. Dit heeft voor een stuk begrip bij elkaar gezorgd. Ook de onderbouw volgt op dit moment (2016-2017) een traject om de onderlinge communicatie te verbeteren. Hiernaast organiseren we in schooljaar 2017-2018 een tweedaagse met als doel om de onderlinge samenwerking verder te vertserken.

bevindingen visitatieteam

Leerkrachten op de Gertrudisschool krijgen veel ruimte om samen met elkaar dingen uit te proberen en uit te werken. Zo werken de leerkrachten met leerteams, waarin ze experimenteel bezig zijn met proeftuintjes. De directie geeft de leerkrachten hierin de vrije hand. Zo pakken de leerkrachten deze vrijheid op om samen te ontwikkelen. Stichting LeerKRACHT is actief in de school, collegiale consultaties vinden regelmatig plaats, op aangeven van directie of de leerkrachten zelf. Leerkrachten zijn op de Gertrudisschool ook echt eigenaar van alle veranderingen van de afgelopen 5 jaar.

Indicatoren op schoolniveau

3.7	De school is een leefgemeenschap waarbinnen leerlingen, leraren en overige medewerkers op een zichtbare wijze samen leven en werken.
3.8	De school is een leerplek waar leerlingen en leraren al samenwerkend van en met elkaar leren.
3.9	De school is een veilige oefenplek voor democratisering en socialisering.

evaluatie school

3.7 De school is een leefgemeenschap waarbinnen leerlingen, leraren en overige medewerkers op een zichtbare wijze samen leven en werken.

De Gertrudis onderscheidt zich door een goed pedagogisch klimaat. De sfeer op school is prettig, veilig en gemoedelijk. Dit komt in de eerste plaats door de manier waarop er met elkaar gewerkt wordt. Hierbij geloven we in parallelle processen in de lagen van de organisatie: de directie en de leerkrachten gaan op een open en prettige manier met elkaar om en de leerkrachten en kinderen ook. Iedereen is belangrijk.

3.8 De school is een leerplek waar leerlingen en leraren al samenwerkend van en met elkaar leren.

In het team is de samenwerking de afgelopen jaren versterkt, onder andere door LeerKRACHT en de versteviging van de leerteams. Ook tussen de leerlingen is de samenwerking toegenomen. Op het gebied van echte samenwerking tussen kinderen en leerkrachten, valt er nog wat te winnen. De keuze om met de aanpak van 'Vier Keer Wijzer' te starten, past binnen het streven om hier meer werk van te maken. Het is een middel om tot een gelijkwaardige uitwisseling te komen.

3.9 De school is een veilige oefenplek voor democratisering en socialisering.

Evaluerend kan genoemd worden dat we zijn gaan werken met een kinderraad, waarin kinderen kunnen oefenen op dit gebied. Verder geven de kinderen van groep 8 sinds kort rondleidingen aan nieuwe ouders.

bevindingen visitatieteam

De school straalt graag samen te willen werken met alle instanties in het schoolnetwerk. Ouders worden hierin zeker gezien als een volwaardig partner die meer dan welkom zijn in de school. Fitte VUTters zijn actief in de school om zo de kwaliteit van het onderwijs te verhogen en om de leerkrachten te ondersteunen in hun dagelijks reilen en zeilen. Afstemmingsgesprekken tussen ouders en leerkracht in de derde week van een nieuw schooljaar is een mooi voorbeeld van hoe de Gertrudisschool samen met ouders wil werken aan een optimale ontwikkeling van de leerling.

4. Reflectie

Indicatoren op leerlingniveau

4.1	De leerling maakt een planning voor zijn taakwerk.
4.2	De leerling stuurt zijn planning bij door de voortgang te overzien.
4.3	De leerling beziet het behaalde eindresultaat kritisch en neemt leerpunten mee naar een volgende planning van zijn taak.
4.4	De leerling reflecteert op zijn eigen gedrag en dat van zijn medeleerlingen.

evaluatie school

4.1 en 4.2 Plannen

Omdat er veel verschil was in de planningsformulieren voor de kinderen en de opbouw in het leren plannen, starten wij in het schooljaar 2016-2017 met een nieuwe weektaak. Op dit moment proberen wij de weektaak uit van Weektaak.com. Hierop kunnen wij zelf aangeven wat de leerling zelf moet inplannen. Dit is bij de kleuters alleen het verplichte werk, bij groep 3 het keuzewerk, groep 4 het planwerk en in de bovenbouw zal de taak steeds leger worden en heeft de leerling de verantwoordelijkheid om zijn eigen werk in te plannen voor die week. Iedere leerling krijgt het werk aangeboden op zijn niveau. Het kan dus voorkomen dat de ene leerling vier taken moet inplannen en de andere acht. Over het werken met de taak moeten nog afspraken gemaakt worden. Het kan ook zo zijn dat het team niet verder wil met deze taak en dan moet er gekeken worden wat wij dan gaan uitproberen.

4.3 en 4.4 Evalueren en reflecteren

Op het moment dat er toetsen worden afgenomen, krijgt de leerling deze terug en wordt de toets besproken. De rol van de leerling wordt hierin meegenomen. Hoe komt het dat hij het onvoldoende heeft gemaakt, of dat hij het juist heel erg goed heeft gemaakt? De vertaalslag naar het maken van een eigen planning gebeurt niet. Bij ons op school wordt dit te weinig gedaan. Daarom is het ook een speerpunt voor het schooljaar 2017-2018.

bevindingen visitatieteam

Het visitatie team ziet dat de school gestart is met de reflectie.

Het doelenbord is in elke groep aanwezig. Er wordt door de leerkrachten regelmatig naar verwezen en de kinderen zijn ermee bekend.

De praktijk laat zien dat de reflectie nog in de kinderschoenen staat en nog volwassen moet worden.

Jullie geven zelf ook aan dat de reflectie in 2017-2018 aangepakt gaat worden.

Aandachtspunt: De leerdoelen hebben in de verschillende groepen andere namen. Dit geeft onduidelijkheid. Spreek dezelfde daltontaal door de hele school.

Een goed voorbeeld van reflectie is het reflectiekastje bij de kleuters. Dit kastje verdient het om breder in gezet te worden. Denk hierbij ook aan een combinatie met coöperatieve werkvormen.

Verder zien we ook veel leerlingen die zelf goed kunnen nadenken over hun handelen en daarmee zichzelf en andere leerlingen kunnen sturen.

Indicatoren op leraarniveau

4.5	De leraar zet verschillende reflectiemethoden in.
4.6	De leraar laat leerlingen reflecteren op de samenwerking.
4.7	De leraar laat leerlingen feedback geven op zijn eigen functioneren.
4.8	De leraar is in staat om kritisch naar zijn werk te kijken en gebruikt evaluatie, reflectie en feedback van anderen om zich verder te ontwikkelen.

4.5 t/m 4.8 Reflectiemethoden

Er zijn in het schooljaar 2013-2014 reflectiematjes aangeboden aan het team en er is afgesproken dat deze gebruikt zouden worden. In de loop van de jaren is dit verwaterd.

Op dit moment is er afgesproken dat iedere leerkracht met zijn klas reflecteert op de doelen die achterin de klas hangen op het doelenbord. De manier en het moment is leerkracht afhankelijk. We hebben afgesproken om in het schooljaar 2017-2018 reflecteren aan te gaan pakken. Hier worden de reflectiematjes, reflectie ansichtkaarten, de strandbal, een quiz, de dobbelsteen en dergelijke voor ingezet.

Er is met rekenen een begin gemaakt om de leerling kritisch te laten kijken naar zijn leerresultaten, maar dit zou misschien schoolbreed doorgetrokken kunnen worden en ook uitgebreid kunnen worden naar meerde vakgebieden toe.

Er is dus nog een grote slag te slaan bij ons op school met betrekking tot het reflecteren.

bevindingen visitatieteam

In de teamkamer wordt zelfs gebruik gemaakt van de doelenborden. Door de start van LeerKRACHT wordt erover nagedacht en verder uitgewerkt in groepen.

Indicatoren op schoolniveau

4.9	De school stelt leraren en overige medewerkers in de gelegenheid van en met elkaar te leren.
4.10	De school hanteert een doorgaande lijn m.b.t. reflectie op leerlingniveau.

evaluatie school

4.9 De school stelt leraren en overige medewerkers in de gelegenheid van en met elkaar te leren.

Hier hebben we veel bereikt, met name door het implementeren van de LeerKRACHT-werkwijze. Leerkrachten krijgen nadrukkelijk de gelegenheid voor collegiale consultatie en samen leren. Ook tijdens de bordsessies is er veel ruimte voor dit aspect, bijvoorbeeld door samen doelen op te stellen (niet vanuit de directie).

4.10 De school hanteert een doorgaande lijn m.b.t. reflectie op leerlingniveau.

Dit is een punt van aandacht: er is veel uitgetoetst en ook weer wat naar de achtergrond verdwenen. De doorgaande lijn moet opnieuw worden vastgesteld en het gesprek hierover moet met elkaar worden gevoerd.

bevindingen visitatieteam

Het visitatieteam merkt op dat er al veel is gedaan en jullie geven zelf aan dat in het jaar 2017-2018 er een leerlijn wordt opgezet. Zorg er wel voor dat de "proeftuintjes" worden geëvalueerd en geborgd worden. Daarna komt de uitwerking terug in jullie daltonboek.

5. Effectiviteit/ doelmatigheid

Indicatoren op leerlingniveau

5.1	De leerling behaalt zijn leerdoelen die passen bij zijn persoonlijke ontwikkeling.
5.2	De leerling gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn leertijd.
5.3	De leerling is actief bezig met de taak en maakt efficiënt gebruik van zijn keuzemogelijkheden.

evaluatie school

Omdat wij werken met verschillende niveaugroepen, zijn de leerresultaten per niveaugroep anders. Wij streven ernaar dat de leerling de doelen haalt binnen zijn mogelijkheden en daar waar het mogelijk is zelf meer uit zichzelf kan halen.

De meeste leerlingen gaan effectief om met hun leertijd op school. Een enkeling zou meer kunnen doen dat hij laat zien, door dromerigheid, concentratieproblemen, onderpresteren en dergelijke. Wij nemen daarom twee keer per jaar een screening af om te kijken welke leerling opvalt en misschien baad heeft bij de plusklas en wij werken nauw samen met het bureau Zien in de klas. Het is mogelijk om consultatie aan te vragen als een leerkracht in de gaten heeft dat een leerling niet alles uit zichzelf haalt.

Wij willen de intrinsieke motivatie van de leerling vergroten. Wij proberen dit te doen door het volgende in te zetten:

- Een verbeterd plusaanbod,
- Het keuzewerk en de eigen leerdoel
- Een andere manier van werken aan te bieden als wij gaan beginnen met de wereld oriëntatie methode Vierkeerwijzer. Het zou prachtig zijn als wij dit kunnen doorvoeren naar de andere methodevakken.

bevindingen visitatieteam

Het visitatieteam heeft gezien dat er een mooie doorlopende lijn is uitgezet. De bovenbouwgroepen kunnen prima verwoorden wat zij aan het doen zijn. Een aanbeveling hierbij wordt dat er zoveel mogelijk een "taal" wordt gesproken. Nu hebben ze het over doelen, eigen doelen en uitdagingen.

Het is een genot om te zien dat de kinderen van de Gertrudisschool zo enthousiast over hun manier van werken kunnen vertellen.

Indicatoren op leraarniveau

5.4	De leraar behaalt zijn leerdoelen.
5.5	De leraar gaat op een efficiënte en verantwoorde wijze om met zijn lestijd.
5.6	De leraar zorgt voor afwisseling van leeractiviteiten tijdens de les.
5.7	De leraar stemt de instructie en het leerstofaanbod af op de leerbehoeften en leermogelijkheden van zijn leerlingen.
5.8	De leraar daagt leerlingen uit het beste uit zichzelf te halen.
5.9	De leraar geeft leerlingen een uitdagende motiverende taak die past bij het niveau, de interesse en het (werk)tempo van de individuele leerling.
5.10	De leraar analyseert de leerproblemen van leerlingen die de leerdoelen niet halen.

evaluatie school

Op school kijken wij twee keer per jaar naar de Cito resultaten per jaargroep en passen wij de doelen aan voor de aankomende periode. Daarnaast zetten wij deze doelen om naar haalbare doelen voor de verschillende niveaugroepen in de groep. Wij zijn begonnen met het analyseren van de methoderesultaten van rekenen per toets per niveaugroep in het schooljaar 2015-2016 en in het schooljaar 2016-2017 doen wij dit ook voor spelling. Zo wordt dit langzaam opgebouwd. Aan de hand hiervan wordt er steeds voor het volgende blok gekeken of de leerling op niveau zit, meer aankan of dat het te veel aan het worden is. Aan de hand van deze aanpassingen wordt ook de leerstof voor die leerling aangepast. De kinderen die niet het niveau halen worden geanalyseerd en dit wordt verwerkt in het leerlingvolgsysteem Parnassys.

Om ervoor te zorgen dat de leerkracht en de ouders een goed beeld hebben van de leerling en zijn voortgang, vinden bij ons de volgende gesprekken plaats:

- De leerlingen en de groepsplannen die gemaakt worden, worden doorgenomen met de Intern Begeleider.
- Aan het begin van het schooljaar vindt er een overdracht plaats tussen de leerkracht die de groep het jaar daarvoor had en de huidige leerkracht.
- Heeft de leerkracht een afstemmingsgesprek met de ouders aan het begin van het schooljaar, zijn er oudergesprekken in november, rapportgesprekken in februari en facultatieve oudergesprekken aan het einde van het schooljaar als het tweede rapport mee naar huis is gegaan.

bevindingen visitatieteam

Er zijn op school heel veel momenten dat er geëvalueerd wordt met elkaar (teamleden) en met de ouders. Het zou mooi zijn als ook de kinderen hierin worden meegenomen. Gesprekken zouden niet moeten gaan over de kinderen, maar door de kinderen. Hiermee zul je zeker nog meer betrokkenheid en eigenaarschap bereiken.

Indicatoren op schoolniveau

5.11	Het onderwijs is door een efficiënte inrichting van tijd, ruimte en middelen doelmatig en gericht op het behalen van de noodzakelijke opbrengsten.
5.12	De school hanteert een doorgaande lijn van de daltoncompetenties van leerlingen en personeel.
5.13	De school biedt leerlingen ondersteuning en/of passende zorg als zij de leerdoelen niet halen.

evaluatie school

5.11 Het onderwijs is door een efficiënte inrichting van tijd, ruimte en middelen doelmatig en gericht op het behalen van de noodzakelijke opbrengsten. Steeds wordt er gekeken naar de inzet van tijd en middelen in relatie tot onze verbeterdoelen. Geld is gekoppeld aan doelen, net als tijd. **5.12 De school hanteert een doorgaande lijn van de daltoncompetenties van leerlingen en personeel.**

De daltoncompetenties voor de kinderen zijn redelijk omschreven en komen ook terug op het rapport. Die van de leerkrachten kunnen beter en zouden een grotere plek moeten innemen bij functionerings- en beoordelingsgesprekken. Het huidige formulier van de stichting leent zich hier niet erg voor.

5.13 De school biedt leerlingen ondersteuning en/of passende zorg als zij de leerdoelen niet halen.

De zorg op school is over het algemeen goed geregeld. Dit vindt met name in de klas plaats, aangezien er niet zoveel uren zijn voor ondersteuners.

bevindingen visitatieteam

Het visitatieteam heeft gezien en gehoord dat alles in orde is. Er is veel overleg, de zorg staat stevig en de rapporten zien er mooi uit. Er is hierin een doorlopende lijn van de daltoncompetenties.

6. Borging

Indicatoren op schoolniveau

6.1	De school werkt planmatig aan de daltonontwikkeling en beschrijft dit in een daltonbeleidsplan.
6.2	De school geeft aan hoe de daltonontwikkeling wordt aangestuurd, bv. door een daltoncoördinator.
6.3	De school draagt haar daltonidentiteit uit. (schoolgids, website, folders etc).

6.4	De school heeft daltonscholing in het scholingsplan opgenomen.
6.5	De school benut de daltonmogelijkheden van het gebouw.
6.6	De school enquêteert regelmatig de leraren, de ouders en de leerlingen over de daltonontwikkeling en de kwaliteit van het daltononderwijs.
6.7	De school is actief betrokken bij dalton-regioactiviteiten, waarbinnen zij vertegenwoordigd is.
6.8	De leerlingen worden betrokken bij de daltonontwikkeling van de school.
6.9	De ouders worden betrokken bij het ondersteunen van de dalton-ontwikkeling van de school.
6.10	Het schoolbestuur ondersteunt de school in haar daltonontwikkeling.

evaluatie school

6.1 t/m 6.10

Op al deze punten kijken we met tevredenheid terug. Dalton heeft bij ons binnen alle geledingen van de school een plek gekregen. Alle leerkrachten zijn in het bezit van hun

daltoncertificaat en er is sprake van een continu leerproces op school. Enquêtes worden periodiek afgenomen en de kinderen worden zich steeds meer bewust van het feit dat ze op een daltonschool zitten en wat dit betekent. Het schoolbestuur steunt de daltonontwikkeling, zonder hier heel actief in te zijn.

bevindingen visitatieteam

Wij hebben een school mogen bezoeken, die zich met recht een daltonschool noemt en volop in beweging is. Een aanbeveling volgt wel op de borging van alle mooie dingen die wij deze dag hebben mogen zien. Soms moet je even de tijd nemen om te genieten en te borgen wat je neerzet.

Overige opmerkingen school

(nog niet in zelfevaluatie opgenomen, maar wel relevant)

Uit de gesprekken met leerlingen

Gesprek met leerlinge uit de groepen 6 t/m 8

Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid

Gr 8 doet iedereen mee met instructie en daarna verlengde instructie mag wel keuze gemaakt worden.

Gr .6. n.a.v de uitslag van de toets wordt instructie gevolgd of niet.

Gr 7 kunnen n.a.v. niveau meedoen met de instructie .

Weektaak vanaf groep 7 en 8. Groep 6 werkt met een 1/2 weektaak. Werk zelf inplannen. Kinderen werken met eigen leerdoel en bij het kieswerk mogen zij ook spelletjes doen of de computer inzetten.

Gr 8 **weekdoel**: dat je in een week kan halen. **Jaardoel** of half jaardoel, dit als het om de Cito gaat en de **uitdaging**: mag je zelf kiezen wat je wil gaan leren. Termijn van de uitdaging is totdat je het af hebt. Kinderen bepalen wanneer het klaar is. Leerkracht geeft aan of het van voldoende resultaat is.

Gr 7 benoemen het jaardoel als ik-doel en hebben geen eigen doelen.

Reflecteren met smiley in groep 7. Groep 6 en 8 reflecteren anders. Groep 6 aan het einde van de dag en aan het einde van week.

Huiswerk is in groep 8 eigen verantwoordelijkheid. In groep 6 is er een nakijkleerling die het nakijkt per boek en per vakgebied. Groep 7 heeft chefs die nakijken. Leerlingen kijken zelf na en de chefs kijken nog een keer of de leerling nagekeken heeft.

Tips van de leerlingen aan de school: het houden zoals het nu is.

Tops van de leerlingen aan de school: veel dingen doen zoals uitjes en sportactiviteiten en in 8 ook het kamp.

De nieuwe directeur moet niet te veel veranderen. Ze zijn blij met hoe het nu gaat.

Gesprek met de kinderen uit de Wijkkinderraad

Maakt een manifest over de belangrijke standpunten in de wijk. Vorige jaar was het schone en groene en gezellige wijk.

Leerlingen stellen zich verkiesbaar met de punten die ze belangrijk vinden, "Doenja" vanuit de vreedzame school . 4 scholen zijn vertegenwoordigd. Maar ook in landelijk netwerk participeren de leerlingen van. Groep 6,7 en 8. Kinderen willen dit graag ook op schoolniveau vormgeven door middel van een kinderschoolraad. De kinderen van deze raad willen hier graag aan meedoen. Voorbeelden van activiteiten van de wijkkinderraad: Spullen brengen naar oudere mensen, hondendrollen groenspuiten om ze zichtbaar te maken en er aandacht voor te vragen.

Aanbeveling van deze raad is een leerlingenraad opzetten de kinderen van de wijk-kinderraad wil hier een rol in spelen.

Uit de gesprekken met leraren en ondersteunend personeel

Alle leraren waren vandaag open en eerlijk. Wij konden vragen wat we wilden en kregen hierop van iedereen antwoord. Men is trots op de school en wil graag verder in ontwikkeling blijven. Vooral juf Jen is een "Parel" voor deze school. Ook in alle groepen die wij hebben bezocht werd open en eerlijk antwoord gegeven op alle vragen. Een typisch geval van "Fearless human beings".

Uit de gesprekken met de schoolleiding

De schoolleiding en de dalton/bouwcoördinatoren zijn open in dit gesprek. Zij geven aan dat er op school al heel veel goed loopt. Zij zijn duidelijk trots op wat er staat. Keuzewerk: de leerlingen krijgen steeds meer vrijheid, de leerkrachten durven meer los te laten en er wordt een gesprek met de leerlingen gehouden over hun verantwoordelijkheid. Er zijn weinig gewogen leerlingen, veel leerlingen hebben hoger opgeleide ouders. Met de Stichting Leerkracht is bereikt dat de leerkrachten nog meer bij de schoolontwikkeling zijn betrokken. Het afstemmingsgesprek aan het begin van het jaar met de ouders is bedoeld om o.a. de ouderbetrokkenheid te vergroten. Er wordt gesproken over het doel van de leerling in dat schooljaar. Hier ligt nog een grote kans door ook de leerlingen hierbij te betrekken. De directie wil graag dat het visitatieteam extra let op de vrijheid van de leerlingen.

Uit de gesprekken met ouders

Het gesprek met de ouders was zeer open. De ouders zijn zeer tevreden over de school en over de directeur. Ook juf Jen wordt extra genoemd. De ouders hebben de school vooral gekozen omdat deze goed bekend stond in de buurt en de sfeer goed was. Sommige ouders hadden hun twijfels over de dalton werkwijze maar zijn positief verrast. De ouders geven aan dat de daltonvaardigheden die de kinderen leren, verder gaan dan taal en rekenen. Ze kunnen er in hun latere leven veel aan hebben. Verder wordt veiligheid genoemd. Ouders worden voldoende geïnformeerd. Het team is goed aanspreekbaar. Wel geven de ouders aan dat de school moet blijven communiceren. Als nieuwe directeur wensen de ouders een 2^e Ralf.

Aandachtspunten:

- De grote van de klassen.
- De stroperigheid van het bestuur.
- Er is een vast groep ouders die zich inzetten, graag zien zij dat ook andere ouders betrokken raken. (de ouders vroegen zich ook af of zij geselecteerd waren voor het gesprek)

Uit de gesprekken met het bestuur

naam bestuurslid: Joost Eijkhout

Is er in de gesprekkencyclus ruimte van de Dalton competenties?

» Ja, deze gesprekkencyclus is school specifiek gemaakt. Deze competenties mag de school zelf toevoegen aan de cyclus.

Is er een leerlingenterugloop?

» Nee er is bij het bestuur KSU 5% groei. Dit komt door de aangroei in de wijk Leidsche Rijn. In de oudere wijken zien we wel een terugloop. Kleine woningen, wanneer gezinnen hun tweede kind verwelkomen worden de woningen te klein.

Wanneer leerkrachten van school wisselen binnen het bestuur, is er dan ruimte voor de specifieke blik die een Daltonleerkracht nodig heeft?

» Leerkrachten worden allen geschoold rondom Dalton en bovendien moet de leerkracht Dalton zelf ook zien zitten.

Welke rol heeft de bovenschool manager van de Gertrudisschool?

» De schoolleider is de onderwijskundige leider van de school. De bovenschool manager en staf ondersteunen de schoolleider rondom financiën.

Maakt dhr. R Tienhooven dan een eigen begroting?

» Nee, samen met de directeur gaan we zitten en alles doornemen; financiën, bezetting, materialen e.d. Materialen die in de begroting opgenomen worden, worden zeer vaak goedgekeurd. Als materialen niet in de begroting worden opgenomen, vindt er nog een apart gesprek plaats hierover.

Gertrudisschool heeft sterk het gevoel dat er veel moet vanuit KSU.

» Dat beeld klopt niet. Vanuit het bestuur moet niks. Schoolleider kan zelf keuzes maken.

Wordt de BSO via KSU of school geregeld?

» In principe door school.

Problemen op de Waalstraat. BSO zit hier in lokalen.

» Niet bekend bij dhr. Eijkhout.

Is er vanuit het bestuur een afspraak dat de leerkrachten van de Gertrudisschool tot 16.15 moeten blijven?

» Dit is een schoolafpraak.

ICK, is het bestuur hiermee bezig?

» Multi functionele gebouwen zijn orde van de dag bij bestuur. Gaat zo langzaam naar IKC toe. Beheersmatig zijn er erg wisselende bevindingen.

1 Directeur over 1 ICK?

» Nee, meerdere directeuren, dus niet 1 iemand die knopen door kan hakken. Alle gebouwen zijn van de gemeente. Onderhoudsmatig is het verwarrend wie waarvoor verantwoordelijk is. Gemeente is eigenaar en ook verhuurder van gebouwen. Wanneer er bv iets vervangen moet worden, duurt dat erg lang.

beoordeling

nr	kernwaarden	ontwikkeling	
		O	V
0	Realisering aanbevelingen vorige visitatie *		x
1	Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen		x
2	Zelfstandigheid		x
3	Samenwerking		x
4	Reflectie		x
5	Effectiviteit- doelmatigheid		x
6	Borging	x	

* niet van toepassing bij licentieverlening

Advies aan het bestuur van de NDV

	Advies	Criteria
	Licentie verlenen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde.
	Over twee jaar versnelde visitatie voor licentieverlening	Twee of meer onvoldoende kernwaarden
	Geen licentie verlenen	Na versnelde visitatie licentieverlening twee of meer onvoldoende kernwaarden
x	Licentie voor vijf jaar verlengen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie
	Over twee jaar versnelde visitatie (bij de vijfjaarlijkse visitatie)	Twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie
	Licentie intrekken	Na versnelde visitatie twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie

Aanbevelingen die met een plan van aanpak opgenomen worden in de schoolreactie

Aanbeveling	Omschrijving
Nr. 1	Ontwikkel een leerlijn reflectie over product en proces voor de individuele leerling, implementeer en borg deze.
Nr. 2	De school is ambitieus in het aantal ontwikkelingen. Maak een reële planning van deze ambitieuze ontwikkelingen, focus je op wat echt belangrijk is en borg deze zaken/ ontwikkelingen.
Nr. 3	Zorg voor meer uniformiteit voor de leerlingen, zodat ze allemaal dezelfde “daltontaal” spreken.

slotopmerkingen

Wij hebben als visitatieteam een heel mooie dag mogen meemaken. We hebben genoten van de openheid waarmee er gesproken werd door alle geledingen. Er heerst rust en respect, een mooi pedagogisch klimaat. Wees daar met z'n allen trots op.

Ook willen we even de “Pareltjes” van de school benoemen:

- De handvaardigheidsjuf Jen; een “plus” voor deze school.
- De reflectiekast voor groep 1/2 op de Waalstraat.
- Een goede leerkracht vertelt je waar te kijken, maar niet wat te zien! Dit was in veel groepen duidelijk zichtbaar.
- Leerlingen, leerkrachten en schoolleiding zijn allen mensen zonder vrees.

Alle geledingen die wij hebben gesproken zijn erg positief over de school.

We willen dan ook iedereen bedanken voor de ontvangst, de heerlijke lunch en de gesprekken.

Zorg ervoor dat de aanbeveling van 5 jaar geleden (over reflectie en evaluatie) verder ontwikkeld wordt, maar bekijk ook een het aantal taken in de kleuterbouw.

Ondertekening voorzitter visitatieteam

naam	handtekening	datum

Schoolreactie op de visitatie

Overige opmerkingen en ervaringen m.b.t. het verloop van de visitatie. hierbij valt te denken aan: opstelling visiteurs, dagrooster, gevoerde gesprekken, etc.

N.B. Dit zijn opmerkingen van de school zelf. Deze opmerkingen kunnen dus afwijken van de "slotopmerkingen" genoemd in het visitatieverslag.

De aanloop naar de visitatie vonden we lastig. Tijdens het schrijven van het verslag en het daltonboek hadden wij het idee dat we veel hetzelfde aan het opschrijven waren, dat we steeds in herhaling vielen. Op het internet hadden we gevonden wat er van ons verwacht werd; qua inhoud voor het daltonboek. Als je dit precies zo doet, dan krijg je in onze beleving een onoverzichtelijk document. Wij hebben het gevoel dat dit efficiënter zou kunnen en dat de informatie vooraf, vanuit de Daltonvereniging, misschien wel iets uitgebreider zou mogen zijn. Aan de andere kant hadden wij misschien gewoon de vrijheid en verantwoordelijkheid moeten nemen om het op onze eigen manier te doen. Om te voorkomen dat wij, in het jaar van de visitatie, weer heel erg druk zijn met het typen van het verslag, lijkt het ons handig om twee keer per jaar het visitatieverslag/aanbevelingen bij te werken, zodat het een levendig document wordt. Met als idee dat het over 5 jaar vrijwel allemaal op papier staat.

De 4 visiteurs hebben wij, zoals zij zichzelf ook noemen, als 'critical friends' ervaren. Ze hebben met een positieve en open blik door de school gelopen, gekeken en kritische vragen gesteld. 1 van de visiteurs merkte op dat wij als school veel doen. Zij gaf aan dat ze vond dat wij veel speerpunten hebben in een relatief korte periode. Dit hebben wij ook als aanbeveling teruggekregen. Het team is blij met deze aanbeveling en hier wordt ook direct gehoor aangegeven door 4 keerwijzer een jaartje uit te stellen en op de studiedag van 14 april met elkaar te kijken naar alle leerteams en speerpunten en dit met elkaar weg te gaan zetten in de tijd. Dat is fijn, want op deze manier kiest het team zelf waar de focus komt te liggen. Wij hebben de dag als prettig ervaren.

We hebben een rooster gemaakt voor de visiteurs. Hierop stonden lessen die wij graag wilden delen met de visiteurs. Lessen, nieuwe werkvoren e.d. waar wij trots op waren. Ze konden gewoon naar binnen lopen als ze dat wilden. Alles stond open. We kregen terug dat dit prettig was. Zou dit vooraf ook gecommuniceerd kunnen worden met de visiteurs i.p.v. op de dag zelf? Dan kun je afstemmen met hen wat zij graag willen zien en wat de school graag zou willen laten zien.

We hebben het idee dat de visitatie misschien wat kritischer had gemogen, maar misschien zijn we zelf wel te kritisch. We nemen de aanbevelingen ten harte en gaan daarmee aan de slag. Dit vullen wij aan met onze eigen wensen zoals; de weektaak, de kinderraad, werken naar zelfsturend leren e.d. Dit zal afgestemd worden met de behoefte van het team en ook met hen in de tijd weggezet worden.

Plan van aanpak m.b.t. uitwerking aanbevelingen

aanbeveling 1. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	Ontwikkel een leerlijn reflectie over product en proces voor de individuele leerling, implementeer en borg deze.
actie	Met het team sparren over deze aanbeveling. Het is een brede aanbeveling. Waar ligt de eerste wens en behoefte van het team? Het Dalton leerteam zal de wensen van het team uitwerken en wegzetten in de tijd. Daarna via studiedagen de onderdelen één voor één oppakken, uitwerken, uitvoeren en borgen.
uitvoerenden	Dalton leerteam en het team
tijdvak	Start schooljaar 2017-2018? Afhankelijk van de uitkomst van de studiedag van 14 april 2017
scholing/ externe ondersteuning	Dit stemmen wij nog af met elkaar. Eventueel kunnen we iemand inhuren om het onderdeel 'reflecteren' in de schijnwerper te zetten.
Toelichting	Op het moment dat we een onderdeel gaan oppakken dan kunnen we naar de volgende vragen kijken: <ol style="list-style-type: none"> 1. Als eerste moeten we weten wat het doel is? Waarom willen wij reflecteren met kinderen? 2. Hoe kunnen wij dat doel bereiken? 3. Wat hebben wij daar voor nodig? 4. Waarop willen wij reflecteren? 5. Wat hebben wij allemaal al in huis? Wat is er dus allemaal al? Inventariseren. 6. 1 onderdeel er uitpakken, uitproberen en delen van de ervaringen. 7. Afspraken maken en vastleggen in de jaargroep checklijsten. 8. Cyclus kan weer gestart worden, maar dan met een ander item binnen reflecteren.

aanbeveling 2. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	De school is ambitieus in het aantal ontwikkelingen. Maak een reële planning van deze ambitieuze ontwikkelingen, focus je op wat echt belangrijk is en borg deze zaken/ ontwikkelingen.
actie	- 4xwijzer wordt met 1 jaar uitgesteld. Dit is met het team overlegd. - samen kijken naar de planning
uitvoerenden	Het team/ de leerteams
tijdvak	14 april: gaan we met het team/leerteams kijken naar de speerpunten en deze in de tijd wegzetten. Schooljaar 2018-2019: start 4 x wijzer.
scholing/ externe ondersteuning	Planning maken doen wij met elkaar. Voor de invoering van 4x wijzer wordt 4xwijzer zelf ingezet.
toelichting	Samen gaan wij op 14 april kijken naar alle leerteams. Wat zijn de doelen, waar willen ze naar toe en hoe kunnen we dat weg gaan zetten in een haalbare tijd waarbij we het ook kunnen gaan borgen. Het gaat hier om de speerpunten: <ul style="list-style-type: none"> - Dalton - Engels - Kunst en Cultuur - iPads - Plusklas - Wereldoriëntatie.

aanbeveling 3. (letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	Zorg voor meer uniformiteit voor de leerlingen, zodat ze allemaal dezelfde “daltontaal” spreken.
actie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Onderzoeken waar de verschillen zitten in onze de daltontaal 2. Deze bespreken met elkaar en daar afspraken over maken. 3. De jaargroep checklijsten daarop aanpassen.
uitvoerenden	Leerteam Dalton en het team.
tijdvak	Voor het einde van het schooljaar 2016-2017 zodat we het aankomende schooljaar allemaal dezelfde taal spreken.
scholing/ externe ondersteuning	-
toelichting	

**Ondertekening school en
visitatievoorzitter voor gezien**

naam	functie	handtekening	datum

Dit verslag wordt binnen drie weken na ontvangst (het liefst per e-mail als Wordbestand) opgestuurd naar de visitatievoorzitter, die dit binnen vijf weken na de visitatie opstuurt naar de inhoudelijk medewerker visitaties van de NDV.